

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Isagoge Ad Amorem Divinvm

Pennequin, Pierre

Antverpiae, 1661

Cap. 18. De Sacrificio Missæ, ejusq[ue] auditione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47132)

Varia.

communis. 2. Est quædam moralis unitas, & conjunctio quæ sanctitatis aliquid conjunctis sibi rebus aspirat; ita cruci, & vestibus suis Christus aliquid venerationis, & sanctimonie attactu suo indidit. 3. Est unitas cordium & affectionum: nihil enim amabilius, nec copulatus est morum & amorum similitudine, & puritate. 4. Est unitas munerum & donationum, cum eadem munera hinc & inde, quasi amoris pignora conferuntur; Christus enim in Sacramento sui quodammodo suorumque bonorum prodigus se suaque admirabili munificentia homini largitur, vicissim homo, unius cum illo animi, se totum, quantum valet & potest, liberalissime Christo donat, donatione illimitata, & irrevocabili. 5. & potissima est unitas assimilationis, quæ una res alteri conjuncta, majorisque virtutis atque potentie alteram in sui similitudinem rapit; ita ignis lignum & ferrum sibi assimilat, & calor stomachi cibum in hominis substantiam convertit: ad eundem modum Christus in hoc Sacramento tum congestis in communicantis mentem luminibus, tum excitatis in voluntate novis ardoribus, hominem ad quandam sui in amando, agendoque similitudinem efformat; ita ut alterum tibi Christum in moribus, propensionibus &

fermonibus intueri videaris. Quod ut assequamur, imitari nos oportet eos, qui silvestri arbori nobiles furculos inferunt: 1. Truncum aperiunt, & diffidunt, & in fissuram furculum immittunt. 2. Argillam fissuram, & furculi infitionem obvolvunt, ut firmius truncum inferatur, & ab injuriis calis defensa pedetentim arboris succo alatur, donec tandem flores, & fructus efferat. Ita fides viva, verbo Dei omni ferro penetrabili subnixâ, cor Christi tanquam nobilem furculum communicantis cordi inserit, & amore reciproco connectit; tum argillam, hoc est, sui cognitionem, & profundam demissionem à superbie malignitate defendit donec divini corporis succo vegetari paulatim in actiones Christo simillimas, nostri dissimillimi efflorescamus, feramusque fructus sanctissime Trinitati, beatisque spiritibus longè gratissimos.

CAPUT XVIII.

De Sacrificio Missæ, ejusque auditione.

Magnam apud suos clientes hujus Sacrificij æstimationem & venerationem concitat Amor sanctus, quod illo nihil apud

10.
Quid-
gendum
ut ea cos-
sequatur.

Ann.
Cister.
4.4.6.
Est m-
moris
door-
cificij

1.
Missæ
cificij
gaitas.

apud supremum Numen augustius, nihil illi gratius, nihil beatis mentibus venerabilius, nihil hominibus fructuosius excogitari possit. Est totius perfectionis Christianæ compendium, omnium actionum virtutumque collectio, quæ quidquid laudis & honoris Deo exhiberi potest, eminenti gradu complectitur: ac in primis est *holocaustum*, in quo Christus ad gloriam Patris æterni ardentissimi amoris igne consumitur; est *Eucharisticum*; quia pro beneficiis acceptis, nihil supremo largitori gratius offerri potest. Est *propitiatorium*; quia supremam Majestatem peccatorum multitudine & atrocitate contra hominem, ad iram pœnasque infligendas concitatum mitigat, & reconciliat: plus enim amat Filium, qui offertur, quam odit scelerata, quibus offenditur. Est *impetratorium*; quia Filio tam amasti, & tam dilecto Pater denegare nihil potest: unde aliquis è pœnis purgatorij emergens, & libertatem suam Eucharistico sacrificio tribuens; tantam dixit ejus esse virtutum, ut nihil illi resistere possit, præter cor obstinatum, & impenitens.

Annales
Cister.
l. 4. c. 32.
2.
Est me-
moriale
duorum sa-
crificiorum.

Atque hanc eminentissimam de illo æstimationem non tantum altè mentibus nostris impressam, sed opere etiam & cultu singulari testatam vult esse: ac pri-

mò dum ad hoc Missæ sacrificium proceditur, vult duorum sacrificiorum renovari memoriam: Primò, illius quod in suprema cœna Christus obtulit, dum primam omnium Missam summus ipse Sacerdos celebravit, panem Cenæ ultimæ, que in suum corpus convertit, ac sumpsit, Apostolisque sumendum porrexit: Missam meritò omnibus postea consecutis dignitate præcellentem, seu eum, qui offert spectemus, seu ad amorem ejus ardentissimam, & integritatem puritatemque prorsus celestem, attendamus. Secundum Sa- & Crucis. crificium, cujus nos tum recordari oportet, est illud cruentum in cruce peractum, & morte consummatum; quam mortem, dum ad aras facimus, animis hominum repræsentari, annuntiari, ac in memoriam revocari voluit Christus, donec veniat, & hujus mundi scenam claudat: quam etiam, dum celebraturus mente non recoleret S. Bonaventura, muneri suo defuisse & Christi voluntati se non obsecutum esse existimabat, volebatque proinde ut ad altare 3.
Sensus S.
Bonaven-
tura in Sa-
cro. accederet non solum, ut ait, *ignitus totus, & totus alteratus*, sed etiam cogitatione, memoria, & compassione *crucifixus*.

Præterea beatas mentes altari, ad quod accedimus, circumfusas, ac venerabundas mente intueri nos oportet, & hoc spectaculo Quam personam gerat Sacerdos ad altare.

ad reverentiam excitari; cum etiam Sacerdotem vestibus sacris indutum prodire conspicimus, quam personam gerat, & quid auspiciaturus sit, diligenter attendere: prodit enim, ut Christi vices gerens, & totius Ecclesiae ad Deum Legatus, & negotiorum maximorum Procurator libellos supplices pro vivis, & defunctis secum deferens; vestibus benedictione inauguratis indutus est, ut benedictiones caelestes mortalibus impetret: munus obit caelestibus ingeniis, & sanctissimo Christi Praecursori inconcessum, qui digito dumtaxat Redemptorem monstravit, hic quatuor digitis apprehensum populo in sublime elatum ostendit: Munus, in quo dum occupatur, nec a Regibus interpellari, interrumpi potest, nec eorum jussu desistere: in quo tam familiariter cum caeli terrarumque moderatore Christo nunc elata, nunc demissiori voce, & quasi ad aurem inclinat

4.
Quid in
conversione
ad populum
significet.

Præter reverentiam, quam ista bene pensata conciliant, ad oblationem etiam nostram cum Sa-

cerdote faciendam accingi nos oportet. In hunc finem se quinque ad populum ille convertit, brachiaque expandit, & populo adstante de Domini praesentia compellato, rursus illa conjungit, quasi omnium corda & voluntates uno simul complexu constringere, & ad simul offerendum excitare vellet. Hinc ad *Orate fratres*, meum & vestrum Sacrificium nominat, & in Canone eos, qui pro se suisque illud offerunt, aeterno Patri commendat. Cum ergo tam Sacerdotis, quam adstantium in idem Sacrificium corda concurrant, illudque conceptis verbis à Christo, ejusque sancto Spiritu, sanctisque Conciliis & Pontificibus praescriptis peragatur, inde merito colligimus, quam consultum sit toto Sacrificij tempore aliis precatationibus omissis in eadem verba eisdemque sensus animi cum Sacerdote conspirare, hoc quod sequitur modo:

Primo cum statim in Sacrificij exordio Sacerdos suae indignitatis conscius ad infimos gradus subsistens corpore inclinat, suorum peccatorum generalem accusationem instituit, tu ipse cum illo ad eandem & ter repetitas pectoris tunctiones se reum agnoscens, humiliter descende, veniamque supplex efflagita, ac ejus obtinendae spem concipe, ac deinde in *Kyrie eleison* pro te, cate-

Quid
gens
thol
Euan
lum.

Quid
in
altare
inclinatus.

Quid
præ
ne &
zone.

cæterisque mortalibus divinam misericordiam implora, in qua imploranda in hymno *Gloria in excelsis* persevera. Deinde per vocem, *Oremus* à Sacerdote ad jungenda vota invitatus, junge continuò, eademque cum ipso pro tota Ecclesia efflagita, nomen *JESU* Christi tanquam Mediatoris interponens; cui Pater æternus tanquam de se optimè meritò libenter postulata concedit, ut olim S. Gertrudi significavit.

6. Quid legens Epistolam & Evangelium.
Cum Epistola, Evangelium, & *Credo* percurritur, quid melius aut cogitabis aut petes, quam ut veritates æternæ, quæ illis continentur, Christianorum animis imprimantur, ad quarum præscriptum velut ad divinam amussim actiones suas dirigant, abdicatis profus pessimis mundi & perverforum hominum axiomatibus, quibus maxima pars mortalium in perniciem suam adhærescit. Utque illa per hæreticos, & infideles propagentur, pro quibus Christi Sanguis tanta amoris significatione profusus est, ardentè deprecare.

7. Quid in præfatione & Cænone.
In Offeritorio age, quæ sò. quod Sacerdos agit, & panem, & vinum cum illo offer, utque sanctificentur, & in holocaustum pro vivis & defunctis, tuisque ac totius mundi eluendis peccatis, ac in gratiarum actionem, debitamque Passionis, Resurrectionis atque

Ascensionis Christi memoriam, in honorem B. V. Sanctorumque hominum admirabili transubstantiatione convertantur, instanter roga.

Cum verò per *Sursum corda* ad levandam in celum mentem commonearis, vide ut continuò, & alacriter pennis amoris in celum eveharis, & cum tota curia celesti, hymnum gloriæ concinas, patrique ardore dicas: *Sanctus, Sanctus, Sanctus.*

Atque deinde silentio indicto habens præ oculis Christum in crucis patibulo manibus pedibusque distentum, tuum *Memento* cum Sacerdote tu quoque ad omnes tibi commendatos extende: ac primò in caput ejus serotospineo redimitum oculos intendens omnia coronata capita Regum Principumque ac aliquà dignitate præcellentium commenda, tumque in dextera crucifixi manu, parentes, amicos ac benefactores repones; in sinistra verò eos omnes, à quibus aliquà injuriâ violatus es; in dextero pede personas, & negotia, quæ tuam opem deposcant; in sinistro peccantium correctionem: vulneri lateris cordique *JESU* amantissimo, quidquid tibi maximè cordi est: plagis per Christi corpus dispersis hæreticos & infideles, qui novas quotidie plagas illi inferunt; ligno crucis omnes Reli-

Qui audierit facrum tunc faciendū.

gioforum ordines ut crucem sui instituti alacriter ferant; lachrymis Jesu, & sputis faciem ejus deformantibus omnes, quos res adversa & molestae calamitates premunt; denique ultimis Christi morientis suspiriis omnes pro aeternitate cum morte decertantes; atque haec incensa desideria omnibus auxilium aliquod procurandi fovebis, Angelisque usque *Memento* defunctorum, quo animas in purgantibus flammis gementes auxiliumque tui indigas Christo impense commendabis.

8.
Qui Sacerdote
commu-
nicante?

Inde te ad Communionem sacramentalem, aut certe ad illius ardens desiderium excitandum cogitationes tuas, affectusque convertes: ac Christi ardentissimum pectus considerabis, qui postea quam ad devinciendum sibi hominem potentiae suae vires omnes contulit; tandem seipsum in Sacerdotis pectus immergit; longè verius quam prophanum amorem fecisse veterum fabulae memorant, qui cum in rebellis corde feriendo pharetram exhaustisset, nec evinceret quod optabat, seipsum in ejus cor insinavit, totumque suis ignibus inflammavit: atque in hoc erga Christum amore excitando, usque ad ultimam benedictionem, Evangeliique ultimi finem persistes, atque inde gratis caelestibus magnifice actis cum gra-

tiarum actione domum remeabis.

Hic ego nonnullos satis mirari non possum, qui cum unius dimidia horulae compendio (tantum enim durat Missae sacrificium) facillime tot bona sibi comparare possint, per summam vaeordiam, quam magis in confiniis aeternitatis constituti deplorabunt, illa sibi elabi patiuntur: eos tamen majori commiseratione dignos existimo, qui tanto sacrificio distracto ac vagabundo animo interfunt, & defectu alicujus contentionis in ea animi aberratione cohibenda, ingentis boni jacturam faciunt: at verò non lachrymis, sed flagris dignos iudico, qui isto tempore oculorum & linguae intemperantiam Christo, ejusque augustissimo sacrificio contumeliam impudenter irrogant: Si reus ad furcam condemnatus coram Judice despecte & contumeliose se gereret; si alicuius coram Principe insoleceret; si filius parentis aspectum actionibus propudiosis violaret; quis ferendum existimaret? Tu humuncio, terraeque pondus inutile, brevi ad supremi Judicis tribunal evocandus, in ejus oculis, & dum caelestibus genis tremenda mysteria peragantur, eò audaciae prorumpis, ut nec oculos, nec linguam ab effreni licentia cohibeas? nec beatorum spirituum, qui assistunt, iram & severam animadversionem

9.
Quanto
studio
conclis-
da de-
tio.

Et caren-
da irreve-
rentia.

Unde
tu
Chry-
sostomus
ad
piorum

Fructus
an
oro et
temp-
lis.

nem perhorrescis: ipsæ res rationis usu destitutæ ad talis impudentiæ ultionem insurgunt, & aranea è fornice templi in calvū caput hominis similiter effrontis delapsa mortem miserimam, tanquam divinorum sacrorum contemptori intulit; & non vereris eorum zelum, quos Dei amor honorūque in te jamjam severissimā castigatione puniendum excitabit? Neque mihi te aliorum plurium exemplum imitari dicas: an tu quæso, è poculo veneno infecto idè biberes, quia alij ante te gustarunt, tibi que propinaverunt?

10. Unde statua S. Chrystophori in aditu templorum.

Veteres Ethnicos Herculis statuam in templorum suorum vestibulis collocasse ferunt, ut ingentes animos, roburque Herculeum ad Deos, uti par est, colendos necessarium esse ostenderent: Christiani postea multis in locis Giganteum Chrystophorum posuerunt, ut ad instituti Christiani labores & cruces generoso animo ferendas animarent; idque propositum, dum mane templum adibant, inter ipsa sacrificia renovarent, atque quibusdam in locis verlus, qui id significaret, subscripsere, quibus etiam ingentes fructus iis qui sacrificio intererant, promittebantur, non sine eventu felicissimo, uti plurimorum probant historiæ. Cerdo, dum quotidie sacro Missæ sacrificio inter-

11. Fructus de auro sacro etiam temporali.

est, familiam suam honestè & placidè, mediocri labore sustentat, dum alter ejusdem opificij diem integrum sedulo labori impendens suam vix fordidè alere potest: donec tandem consodalis exemplo edoctus, ac simul sacro audiendo diligenter vacans eodem & ipse cæli beneficio, ac munificentia donatus est.

Missæ beneficio Dionysij Lufitanæ Regis puer honorarius fornacis incendium evadit; altero, cujus invidia & fraudulentâ machinatione periculum istud adierat, in eandem fornacem præceps datus est. Paschalis Vivas, dum pluribus Missis continenter assistit, atque interea cum Saracenis prælium initur, Angelo sub ejus schemate fortiter pugnante hostesque sternente, laudem & lauream multiplicem adipiscitur; quod ipsum Waltero de Birbeke Brabatino nobili contigit, dum sacro interest, ejusque Angelus in hastiludio, cæteris palmam eripit. In peregrinatione Jerosolymitana unus aliquis, dum socij maturè iter arripiunt, ipse verò audiendo sacro morâ trahit, Angeli ministerio delatus ceteros antevertit. Sexcæta sunt hujusmodi, ex quibus conjicere licet, quantum animis audiendo sacrum consulitur, quandoquidem pro corporibus rebusque perituris sacrum audientibus tot beneficia conferantur.

Ephesus evadit mortem.

Angelus pugnat pro Paschale Vivas, &c.

Peregrinus deferretur ab Angelo.

Sed

12.
Dammum
ex negle-
cto.

S. Antonin.
p. 2. a. 9. c.
20. §. 28.

Sed vide mecum quam sæpè noceat, imò extremam perniciem afferat, tam salutiferum sacrificij cultum neglexisse. Duobus iter simul agentibus nubes coguntur, cælum obtenebratur, mugiunt tonitrua, dissiliunt fulmina, & vox terribilis insonat, *Feri, feri*, & ecce unus è duobus, qui Sacro non interfuerat, fulmine percutitur, & corrui; altero ut se malo subducatur, properante, vox eadem ingeminat, *Feri*: auditurque aliquis respondere: *Non possum; quia hodie templum adiit, audiuitque, Et Verbum caro factum est*; quo significabatur non nisi Sacro absoluto pedem de templo extulisse. Venatori itidem non bene successit Sacri neglectus, qui inter venandum nescio quo infortunio utrumque lumen amisit; nec alteri, qui ob eandem negligentiam destitutus cæli subsidiis iter faciens claudicatione multatus est.

13.
Non quæ-
rendū Sa-
crum bre-
ve.

Serm. 25.

O supinam mortalium væcordiam, qui tot malis circumfusi, tantisque calamitatibus obnoxij tam præsens subsidium negligunt! nec immeritò, aliquos, ac præsertim viros principes demiratur S. Augustinus, qui sacra brevia requirunt; voluntque Sacerdotem in tam sublimi mysterio cum honoris divini jactura properantem eorum fastidiosæ rerum divinarum socordix velifi-

cari: nimirum quos ad aulam, aliaque negotia maturius egredientes intuemur, eos vel unius brevissimæ Missæ molestat auditio: ut terrenum Monarcham saluent, moras omnes abrumpunt; ut cælestem Regem de cælo delapsam, cultu aliquo prosequantur, molestiam, temporisque jacturam dimidiæ horulæ spatium reputant. *O curvas in terram animas & cælestium inanes!* quàm dolebit hoc aliquando, ubi circa crepusculum æternitatis, tenebris hujus vitæ dissipatis aliqua lux affulserit.

Sed unum aliud in hac materia admiratione dignum existimo, quòd cum Sacro ministranti major multò quàm ceteris ex Theologorum sententia fructus accedat, atque fortassis propterea S. Thomam Aquinatem etiam Sacerdotio initiatum sæpissimè sacrificanti deservivisse legamus, quid causæ sit cum à tam multis, dum se dat occasio, & alterius defectus postulat, tam salutare ministerium negligatur. Oculatioribus illi, quos inter meritò numerandus B. Franciscus à puero *Je s v*, meliùs multò sapere. Ille dum integro tempore matutino Sacris dumtaxat quinque ministrat, jacturæ plurimè se fecisse arbitrabatur, ac vix se jentasse dicebat, ac nisi decem vel duodecim Sacris deservivisset, reliquum diem

diem tristis & mœrens traducebat: quin & lubentiùs iis Sacerdotibus assistebat, qui tractim & cum reverentia Missam longiusculam celebrabant, dicens tum ad tanti epuli delicias degustandas plus temporis suppetere, neque se unquam inter tam sancta mysteria fatigari, aut confensescere.

Eadem mens, idemque erga hoc Sacrificium sensus fuit Fratris Antonini ex Ordine S. Francisci, tot Sacris ministrare soliti, quot per obedientiæ nutum licebat: qui que cum morti proximus ad Sacrum audiendum deferri optaret, aliisque negantibus id ob virium debilitatem fieri posse, dixit: O si sciretis, quantum vel uno Sacro fructus accedat! Utinam ut in nobis tanti sacrificij semper crescat admiratio!

CAPUT XIX.

De visitationibus Venerabilis Sacramenti.

Thesauros auri à draconibus custoditos commenta est fabulosa Antiquitas; nos veriorem thesaurum habemus in Eucharistia Christum Dominum arculam, honoris causâ, inclusum, & Angelorum coronâ stipatum. Habemus, inquam, tanquam militantis Ecclesiæ Principem, qui con-

tra hostiles incurfus excubias agat, eamque tueatur, tanquam Patrem in medio liberorum, qui illorum commoda procuret, tanquam Regem amantissimum, qui subditorum suorum libellos supplices excipiat, eorumque, iustis votis annuat, tanquam Mediatorem inter nos & Deum, qui ob offensas iratum mitiget tanquam Medicum qui ad morbos miserorum levandos semper sit in promptu: denique tanquam cor in medio corporis mystici, quod est Ecclesia, ut omnibus illius membris spiritus vitæ cælestis suppeditet. O quam admiranda est hæc tantæ Majestatis bonitas, atque dignatio! Rodolphum Imperatorem, cum ejus satellites vulgus accedens arcerent, dixisse ferunt: Sinite pauperculos illos accedere; an ego Imperator factus sum, ut arcâ includerer, & non potiùs audiendis omnium calamitatibus iis que sublevandis vacarem? Hæc etiam est mens tua, bone Jesu; qui tribus præsertim de causis in hoc Sacramento permaere voluisti.

Prima est, ut ad ægros defereris. 2. Ut hunc inferiorem mundum nostrorum scelerum fetore contaminatum, tuarum gratiarum suavissimo odore perfunderes. 3. Ut Ecclesiæ sponsæ tot calamitatibus agitæ atque afflictæ solatio esses. Res cer-

2.
Cur ibi
servari ve-
lit, & quã-
tus ejus
amor.
1. Causa
ut afflictos
solaretur.

1.
Christus
in Vener.
Eucha. quas
ægat par-
tes.